

**Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi
İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutu**

**2021-ci il üzrə
HESABAT**

Dekabr, 2021

Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi
İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunun

2021-ci il üzrə

HESABATI

1. Ümumi məlumat (Fəaliyyət və onun istiqamətləri barədə)

Əlli beş ildən artıq tarixi olan (1964) Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutu SSRİ dövründən indiyə qədər sosial-iqtisadi inkişafın əsas sahələrini əhatə edən yüzlərlə elmi tədqiqat işləri aparmış və yüksək ixtisaslı kadrlar hazırlamışdır. Bununla institutun fəaliyyət istiqamətləri əsasən aşağıdakılar olmuşdur:

- › elmi-tədqiqat və analitik təhlil işləri
- › yüksəkixtisaslı kadr hazırlığı (*ali təhsilin doktorantura pilləsi üzrə təhsil*)
- › xarici tərəfdaşlarla və beynəlxalq təşkilatlarla iş
- › elmi nəşrlər və ictimai məlumatlandırma
- › maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti

Hazırda İnstitut Dövlət proqramlarının, digər mühüm tapşırıqların icrası çərçivəsində nazirlik daxilində və hökumət səviyyəsində **proqnoz modellərinin işlənilməsi, işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası istiqamətində aparılan işlər, real sektorun monitorinqinə dair sorğuların aparılması və təhlili, müxtəlif diaqnostik təhlillərin aparılması, texniki-iqtisadi əsaslandırmanın hazırlanması** və bu kimi digər istiqamətlərdə yeni iqtisadi şəraitin tələblərinə cavab verən araşdırmalara cəlb olunur.

2. İşçi sayı

İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunda 9 şöbə fəaliyyət göstərir. Onlardan 6-si elmi, 3-ü köməkçi şöbədir. İşçilərin sayı **58 nəfərdən** ibarətdir. Onlardan: 32-i elmi şöbədə (11-i texniki işçi), 15-i isə köməkçi şöbədə fəaliyyət göstərirlər. İnstitutun orta yaş həddi: 40 yaş, **elmi işçilər - 56%**.

3. Elmi-tədqiqat və analitik təhlil işləri

Tədqiqatların xarakteri

2021-ci il ərzində İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunda həm iş planı üzrə, həm də

xüsusi tapşırıqlar əsasında elmi-tədqiqat işləri və icmal xarakterli araşdırmalar aparılmışdır. Görülmüş işlər müvafiq Dövlət Proqramlarında, Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyanın 2021-ci il üzrə Fəaliyyət Planında nəzərdə tutulmuş tapşırıqlar, ölkə əhəmiyyətli məsələlər, yeni iqtisadi şəraitin tələblərinə cavab verən aktual mövzular, eləcə də əlavə tapşırıqlar istiqamətində yerinə yetirilmişdir. Bu baxımdan tədqiqatların bir çoxu tətbiqi xarakterlidir.

Elmi-tədqiqat və analitik təhlil işlərinə dair qısa xülasə

İİETİ iş planı üzrə aparılan tədqiqat işləri

- **“Ölkə hesabatının hazırlanması”**. Əsas iqtisadi fəallıq indikatorları nəzərə alınmaqla ölkənin hesabatı hazırlanmışdır. Hesabat iqtisadiyyatın sektorları üzrə bölmələrə ayrılaraq, Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatlarına əsaslanaraq hazırlanmışdır, göstəricilər 2019-2021-ci illəri əhatə edir. Hesabatda ölkəyə dair ümumi məlumat, Ümumi Daxili Məhsulun həcmi, sahələr üzrə strukturu və artım tempi üzrə göstəricilər təqdim olunmuşdur. Investisiyalar bölməsi üzrə əsas kapitalla investisiyaların həcmi, investisiyaların ÜDM-də xüsusi çəkisi; Xarici ticarət bölməsi üzrə ixrac və idxalın artım tempi, xarici ticarət saldosu verilmişdir. Biznes sektoru bölməsi üzrə özəl sektor müəssisələrinin sayı, elektrik enerjisi, qaz və su təchizəti, kommunikasiya sektoru, nəqliyyat sektoru (hava, su, dəmiryolu və avtomobil) sahəsində məlumatlar əks olunmuşdur. Ölkəmizdə biznes sektorunda böyük rol oynayan özəl və dövlət sektoru müəssisələri, xüsusi iqtisadi zonalar (XİZ) və s. haqqında məlumat verilmişdir. Azərbaycanda tətbiq olunan vergi növləri və dərəcələri, tədiyyə balansı, sosial vəziyyət bölməsi üzrə - infilyasiya səviyyəsi, istehlak qiymət indeksi, əhalinin gəlirləri, işsizlik səviyyəsi, orta aylıq pensiya məbləği, manatın məzənnəsi; dövlət büdcəsinin göstəriciləri, bank kredit və əmanətlərinin həcmi, valyuta ehtiyatları göstəriciləri, Azərbaycanın xarici iqtisadi əlaqələri haqqında qısa məlumatlar təqdimatda öz əksini tapmışdır.
- **“Azərbaycanda klasterlərin təşkili və idarə edilməsi siyasətinin xüsusiyyətlərinin təhlili”**. Tədqiqat işinin ilkin mərhələsində klasterlərin inkişafının əsas xüsusiyyətlərinin təhlili aparılmışdır. Buna uyğun olaraq xarici klasterlərin inkişafının əsas xüsusiyyətləri nəzərdən keçirilmişdir. Növbəti mərhələdə sənaye klasterlərinin formalaşdırılması üzrə araşdırmalar aparılmış, klasterin formalaşdırılmasının bir neçə mərhələdə həyata keçirilməsi müəyyənləşdirilmiş, sənaye klasterlərinin milli iqtisadiyyatın rəqabətqabiliyyətliliyinə və innovasiya aktivliyinə əsas təsir göstərən amillər

aşkarlanmışdır. Aparılan araşdırmalar nəticəsində Azərbaycanda klasterlərin təşkili və idarə edilməsi siyasətinin xüsusiyyətləri təhlil edilmişdir.

- **“Ölkənin əmək bazarında ixtisaslara tələblərin müəyyən edilməsi”**. Tədqiqat işində əmək bazarının nəzəri metodoloji aspektləri araşdırılmış, Azərbaycanda əmək bazarının inkişafının mövcud vəziyyəti öyrənilmişdir. Bununla yanaşı işsizlik səviyyəsi, ölkənin əmək bazarında tələbat olan ixtisas və peşələr üzrə təhlil aparılmışdır. İşdə həmçinin əmək bazarı və məşğulluq sahəsində qanunvericilik bazası təhlil olunmuşdur. Əmək bazarının təhsil sistemi ilə qarşılıqlı əlaqəsi nəzərdən keçirilmişdir. Əmək bazarında tələbat olan peşə və ixtisasları müəyyənləşdirmək üçün ən yaxşı və əlçatan vasitələrdən biri kimi sosial şəbəkədə qabaqcıl rekrutinq, yeni işəüzəltmə saytlarının təklif etdikləri iş yerləri, tələb olunan ixtisasların müqayisəli təhlili aparılmışdır. Mövcud olan problemlər müəyyən edilmiş və müvafiq təkliflər hazırlanmışdır.
- **“Yol-nəqliyyat hadisələri nəticəsində dəyən sosial-iqtisadi və ekoloji zərərin qiymətləndirilməsi və hesablanması Qaydaları”**. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 27 dekabr tarixli 852 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında yol hərəkətinin təhlükəsizliyinə dair 2019-2023-cü illər üçün Dövlət Proqramı”nın həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planı”nın 7.1.4.1-ci yarımbəndinin icrasının təmin edilməsi məqsədilə hazırlanmış “Yol-nəqliyyat hadisələri nəticəsində dəyən sosial-iqtisadi və ekoloji zərərin qiymətləndirilməsi və hesablanması Qaydaları” Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 30 iyun 2021-ci ildə 192 nömrəli Qərarı ilə təsdiq olunmuşdur. Qaydaların 1.3-cü bəndinə əsasən YNH nəticəsində dəyən sosial-iqtisadi və ekoloji zərərin qiymətləndirilməsi və hesablanması Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinin icraatındadır. Tədqiqat işinin icrası ilə əlaqədar, Qaydaların 4.3 bəndinə müvafiq olaraq yol-nəqliyyat hadisələri nəticəsində dəyən zərərin hesablanması üçün zəruri olan məlumatların təqdim edilməsi məqsədilə müvafiq qurumlara sorğu göndərilmiş, əldə edilən məlumatlar əsasında mümkün hesablamalar aparılmış və ümumilikdə 2020-ci ildə yola və yol infrastrukturuna dəyər zərər qiymətləndirilmiş, hesablamalara görə zərərin 0.71 milyon manat olduğu müəyyən edilmişdir. Göstərici çatışmazlığı səbəbi ilə digər zərərlər barədə isə yekun nəticənin alınması mümkün olmamışdır.

İş Planından əlavə olaraq xüsusi tapşırıqlar əsasında yerinə yetirilmiş işlər

- **“İnam İndekslərinin qiymətləndirilməsi və ÜDM-in qısamüddətli proqnozunun hazırlanması”**. İşin icrası çərçivəsində inam indekslərinin və iqtisadi inam indeksinin hesablanması və tətbiqi metodologiyası üzrə ilkin məlumatlar emal edilmişdir. Belə ki,

iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə sorğu anketləri hazırlanmış və cavablara əsasən hesablanmış balans indeksinin zaman sıraları formalaşdırılmışdır; iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə inam indekslərinin və iqtisadi inam indeksinin kompozit indeksi hesablanmışdır; real ÜDM və iqtisadi inam indeksinin kompozit indeksində uzunmüddətli dövrlər müəyyən edilmiş və onların müqayisəli təhlili aparılmışdır. Tədqiqatın ilkin statistik bazası olaraq AR Mərkəzi Bankının 2015-ci ilin yanvar ayından 2021-ci ilin mart ayınadək müşahidə dövrü üçün Konyunktur anketindən istifadə edərək aparılan sorğular əsasında formalaşmış “Real sektorda İşgüzar Fəallıq İndeksleri» bazası əsasında iqtisadi sektorlar üzrə inam indekslərinin və iqtisadi inam indeksinin kompozit indeksi hesablanmışdır. İqtisadi sektorlar üzrə inam indeksləri, iqtisadi inam indeksi və real ÜDM üzərində mövsümi hamarlaşdırma aparılmışdır. Hesablanmış iqtisadi inam indeksinin qabaqlayıcı xarakteri müəyyənləşdirilmiş və Azərbaycan iqtisadiyyatının biznes dövrlərinin dönüş nöqtələri qiymətləndirilmişdir. Real ÜDM artım templərinin iqtisadi inam indeksindən (İİİ) asılılığı ekonometrik qiymətləndirilmiş və biznes dövrlərin dönüş nöqtələrinin təhlil modelləri qurulmuş, VAR (vektor avtoregressiya) modeli əsasında 2022-ci ilin mart ayına qədər proqnozlar hazırlanmışdır. Müəyyən edilmişdir ki, İİİ və real ÜDM dövrlərinin dönüş nöqtələri bir-birinə uyğundurlar. Buradan bu nəticəyə gəlmək olar ki, iqtisadi inam indeksi iqtisadi artım templərinin qısamüddətli proqnozlarını hazırlamaq üçün istifadə edilə bilər. İİİ proqnozlaşdırma xüsusiyyətinə malikdir. Üstəlik, bu proqnozlaşdırıcı xüsusiyyətlər iki şəkildə istifadə edilə bilər. Birincisi, İİİ iqtisadi fəallıq baxımından qabaqlayıcı göstərici kimi qiymətləndirilə bilər. Bu kontekstdə iqtisadi fəallığın gözlənilən istiqamət dəyişmələri və biznes-dövrlərin yaxınlaşacaq faza dəyişikliyi haqqında məlumat verilir. İkincisi, İİİ müvafiq proqnozlaşdırıcı modellərdə ÜDM-in artım tempi üçün izahlı dəyişən kimi istifadə edilə bilər.

- **“İstehlakçı inam indeksinin qiymətləndirilməsi tapşırığı”**. 2021-ci ilin yanvar-noyabr ayları üçün sorğular aparılması yolu ilə iqtisadiyyatın mövcud vəziyyəti ilə əlaqəli olaraq istehlakçı qiymətləndirmələrini özündə ehtiva edən istehlakçı inam indeksi hesablanmışdır. İndeks özəl indekslərin ədədi ortalaması kimi hesablanmışdır: fərdi maliyyə vəziyyətində cari və gözlənilən dəyişikliklər, iqtisadi vəziyyətdə cari və gözlənilən dəyişikliklər, böyük alış-veriş üçün əlverişli şərtlər. Hər bir ay özündən əvvəlki aylarla müqayisəli təhlil edilmiş və müvafiq arayışlar hazırlanmışdır.
- **“Beynəlxalq hesablamalarda xidmətlər sektorunun həcmi və ÜDM-də payı ilə əlaqədar metodoloji araşdırma”** İcmal xarakterli araşdırmada tədqiq edilmişdir ki, xidmət sektoru 2018-ci ildə qlobal iqtisadiyyatda yaradılan əlavə dəyərin təxminən 65%-

ni təşkil etmişdir. Xidmət sektoru getdikcə daha əhəmiyyətli hal almış, Dünya Bankının məlumatına görə beynəlxalq ticarətdə xidmətlərin həcmi 2010-cu ildə təxminən 4 trilyon ABŞ dollarından 2019-cu ildə 6.2 trilyon ABŞ dollarına çatmışdır. Xidmət sektorunda yaradılan əlavə dəyərin ÜDM-də payının hesablanması 1948-ci ildə qəbul edilən hazırkı dövrə qədər təkmilləşən İqtisadi Fəaliyyətlərin Beynəlxalq Standart Sahə Təsnifatına (BSST) görə aparılır. Belə ki, Dünya Bankının Xidmətlərdə yaradılan əlavə dəyərin ÜDM-də payı göstəricisinin hesablanması BSST-nin 50-99-cu bölmələrinə uyğun gəlir və onlara topdan və pərakəndə ticarət (otel və restoranar daxil), nəqliyyat, dövlət, maliyyə, peşə və təhsil, səhiyyə, daşınmaz əmlak xidmətləri kimi fərdi xidmətlərin əlavə dəyərləri daxildir. Bundan başqa bank xidməti xərcləri, idxal rüsumları və milli tərtibçilər tərəfindən qeyd olunan statistik fərqlər və yenidən ölçmədən qaynaqlanan fərqlər də daxildir. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi, ölkədə xidmət sahələrində yaradılmış əlavə dəyərin ÜDM-də payı göstəricisini hesablayarkən 19 iqtisadi fəaliyyət sahələri arasından A - Kənd təsərrüfatı, meşə təsərrüfatı və balıqçılıq, B - Mədənçixarma sənayesi, C - Emal sənayesi, D - Elektrik enerjisi, qaz, buxar və kondisiyalaşdırılmış hava ilə təchizat, E - Su təchizatı; Çirkli suların və tullantıların təmizlənməsi, F – Tikinti sahələri nəzərə alınmamaqla hesablanır.

- **“Dövlətin iqtisadiyyatda rolu”**. İcmal xarakterli arayışda Azərbaycan, Finlandiya, Fransa, Norveç, İsveç, Türkiyə kimi ölkələr dövlətin iqtisadiyyatda roluna görə müqayisəli təhlil edilmişdir. Dövlət xərclərinin ÜDM-də payına görə təhlil aparılmış, daha yüksək olduğu ölkələr kimi Fransa, Norveç və Finlandiya müəyyən edilmişdir. Arayışda dövlətin iqtisadiyyata müdaxiləsinin səmərəliliyi göstəriciləri olaraq ÜDM-in artımı; inflyasiya səviyyəsi; ümumi qənaətin ÜDM-də payı; əsas kapitalın ümumi yığımının ÜDM-də payı götürülmüşdür. Araşdırma nəticəsində müəyyən edilmişdir ki, ölkələr üzrə reqressiya tənliklərinin determinasiya əmsalları (Türkiyə istisna) qənaətbəxşdir. Ölkələr üzrə inflyasiyanın artması və ümumi qənaətin ÜDM-də payının artması dövlət xərclərinin ÜDM-də payına, əsasən, mənfi təsir edir. Yeni dövlət xərclərinin ÜDM-də payının azalması ilə nəticələnir. İnflyasiyanın artması dövlətin antiinflyasiya tədbiri olaraq dövlət xərclərini azaltmasına səbəb olur ki, nəticədə dövlət xərclərinin ÜDM-də payı da azalır. Ölkələr üzrə ÜDM-in artımı və əsas kapitalın ümumi yığımının ÜDM-də payının artımı dövlət xərclərinin ÜDM-də payının artması ilə nəticələnir.
- **“Yaşıl enerjinin inkişafı ilə iqtisadi strukturda baş verə bilən dəyişikliklərə baxılması”**. İcmal xarakterli araşdırmada Azərbaycanda yaşıl enerji istehsalının mövcud vəziyyəti yaşıl enerjinin növlərinin ən çox yayılmış 6 növündən (günəş enerjisi;

külək enerjisi; su enerjisi; geotermal enerji; biokütlə və bioyanacaq enerjisi) bərpa olunan enerji növləri olmaqlatədqiq edilmişdir. 2019-cu il üzrə iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə enerji məhsullarının istehlakı, eləcə də yaşıl energetikanın inkişafının mümkün təsirləri: qlobal və yerli baxış nəzərdən keçirilmiş və Beynəlxalq Enerji Agentliyinin, məcmu qlobal enerji tələbatının proqnozu (milyon ton neft ekvivalenti) ilə müqayisəli təhlil aparılmaqla Azərbaycanla bağlı gözlənilən meyillər, təsirlər və bir sıra təkliflər təqdim edilmişdir.

- **“Azərbaycan iqtisadiyyatına xarici şokların təsiri”**. İcmal xarakterli araşdırmada ölkədəki mövcud vəziyyət və perspektiv öyrənilmişdir. 2020-ci ildə ölkədə presedenti olmayan xarici və daxili şokların idarə olunması, 2021-ci il və ortamüddətli dövrdə ölkə iqtisadiyyatı qarşısında dayanıqlı iqtisadi artım trayektoriyasına qayıdış, növbəti 10 ildə ümumi daxili məhsulun ikiqat artımına nail olunması, yeni reallıqlar nəzərə alınmaqla dayanıqlı makroiqtisadi sabitliyin təmin edilməsi, habelə işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası kimi mühüm çağırışlar arayışda öz əkinə tapmışdır. Xarici şok dəyişənləri olaraq neft qiyməti və əsas ticarət tərəfdaşlarının – Avropa İttifaqı, Rusiya və Türkiyə - makroiqtisadi indikatorları götürülməklə bu şokların Azərbaycan iqtisadiyyatına təsiri rüblük səpkidə 2000-2017-ci illər üçün blok ekzogenlik məhdudiyyətli struktur vektor avtoregressiv modeli vasitəsilə qiymətləndirilmişdir.
- **“Türkiyə, Gürcüstan, İsrail, Rusiya, Çin, BƏƏ, Əfqanıstan və İranda sosial-iqtisadi, o cümlədən beynəlxalq əməkdaşlığa dair bir sıra məlumatlarından ibarət ölkə təqdimatlarının hazırlanması”**. Türkiyə, Gürcüstan, İsrail, Rusiya, Çin, BƏƏ, Əfqanıstan və İrandə ölkələrinin hər biri üzrə təqdimatlar hazırlanmışdır. Təqdimatlarda ölkələr haqqında qısa məlumat, ümumi daxili məhsulun həcmi, strukturu, artım tempi, investisiyalar (əsas kapitalla investisiyalar və BXİ), xarici ticarət – ixracın həcmi və artım tempi, ticarət dövriyyəsi üzrə əsas ticarət tərəfdaşları, biznes sektoru, biznesin, ixracın və investisiyaların təşviqi üzrə əsas alətlər və institutlar, vergilər, eləcə də xüsusi vergi güzəştləri, texnologiya və xüsusi müəssisələrə tətbiq olunan vergilər və onların dərəcələri, xarici şirkətlər vergi dərəcəsi, tədiyə balansı, sosial vəziyyət, dövlət büdcəsi, bank sektoru, valyuta ehtiyatları, xarici iqtisadi əlaqələr bölmələri üzrə məlumatlar öz əksini tapmışdır.

Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyaanın 2021-ci il Fəaliyyət Planı çərçivəsində görülmüş işlər

Texnologiya və innovasiyalar işçi qrupu üzrə:

- “Qlobal İnnovasiyalar İndeksi”nin 5.2.1-5.2.4-cü, 5.3.1-5.3.3-cü və 7.1.1-7.1.3-cü alt-indekslərində Azərbaycanla bağlı göstəricilərin müvafiq metodologiyanın tələbləri baxımından araşdırılmışdır;
- “12.07 Tədqiqat və inkişaf xərclərinin ÜDM-də payı, %-lə” alt-indikator üzrə “Tədqiqat işlərinin dövlət qeydiyyatının aparılması ilə bağlı maarifləndirmə tədbirlərinin həyata keçirilməsi” tədbiri üzrə müvafiq arayış hazırlanmışdır;
- Refinitiv Kompaniyası (Refinitiv Bazası) haqqında məlumat xarakterli arayış hazırlanmışdır;
- İnnovativ layihələrə və startaplara dəstək mexanizmləri, o cümlədən investisiyalar (vençur maliyyələşmə, vençur fondlar, “mələk” investorlar, kraudfandinq platformaları və s.) ilə bağlı vençur və kraudfandinq fəaliyyətinin tənzimlənməsi məqsədilə mövcud qanunvericiliyə dəyişiklik layihələri hazırlanmış və işçi qrupa təqdim edilmişdir;
- Kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin İKT-yə olan tələbatı sorğu nəticələrinə əsasən təhlil edilmişdir;
- Təhsil müəssisələrində İKT-nin biznesdə tətbiqi üzrə tədrisin çatışmazlıqlarının öyrənilməsi məqsədilə sorğular aparılmış və nəticələri təhlil edilmişdir.

Korporativ idarəetmə, investisiyalar, investorların maraqlarının qorunması, biznes etikası və korporativ sosial məsuliyyət işçi qrupu üzrə:

- Xarici investisiyanın qorunması, xarici investisiyaya tətbiq edilən rejim ilə bağlı ölkə qanunvericiliyinin təhlili və beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsinə dair arayış hazırlanmışdır;
- Prioritet iqtisadi sahələr üzrə vəziyyətin təhlil edilməsi və klasterlərin yaradılması üçün əlverişli sahələrin müəyyənləşdirilməsi məqsədilə arayış hazırlanmışdır;
- İnnovativ sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi, şirkətlərin rəqəmsal və qənaətcil istehsal texnologiyalarına keçidinin (Digital Business Transformation) stimullaşdırılması məqsədilə müvafiq təkliflər hazırlanmışdır.

4. Vətəndaş müraciətləri üzrə

2021-ci il ərzində İnstitutla birbaşa 23 müraciət daxil olmuşdur. Onlardan 17 müraciət müsbət həll olunmuş, 6 müraciətə müvafiq izahat verilmişdir.

5. Yüksəkixtisaslı kadr hazırlığı

Doktorantura

İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunda iqtisad elmlərinə aid ixtisaslar üzrə doktorantura və dissertanturaya 2021-2022-ci tədris ili üçün qəbul həyata keçirilmişdir: fəlsəfə doktoru hazırlığı üzrə doktoranturaya 2 nəfər qəbul edilmişdir. Həmçinin, 2021-ci ildə İnstitutun 9 doktorant və dissertantı dissertasiya işlərini yekunlaşdırmışlar. İşlər ilkin müzakirədən keçməklə müvafiq Dissertasiya şuralarına təqdim edilmişdir.

Qarabağ müharibəsinin iştirakçılarının və onların ailə üzvlərinin işlə təmin edilməyinə köməklik göstərilməsi məqsədilə 18 nəfər namizədlə müsahibə aparılmış, onlardan 1 nəfəri İnstitutun təcrübə proqramına qəbul edilmişdir.

Kursların təşkil olunması

- 12 fevral 2021-ci il tarixində İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunda “Qənaətli istehsal üsulları: Poka-Yoke və «Pull» production” mövzusunda onlayn seminar keçirilib. Seminarda İqtisadiyyat Nazirliyinin və Nazirliyin tabeliyində Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin nümayəndələri, sənaye sahəsində fəaliyyət göstərən sahibkarlar iştirak edib.
- 9 yanvar-13 mart 2021-ci il tarixlərində İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunda potensialın artırılması istiqamətində maraqlanan şəxslər üçün “Məlumatların təhlili üçün Excell-in əsasları” (Excell Fundamentals for Data Analysis) mövzusunda təlim keçirilib. Təlim Makroiqtisadi tədqiqatlar şöbəsinin müdiri v.i.e. Elnur Ələkbərov tərəfindən hər həftənin şənbə günləri “Google meet” platforması vasitəsilə keçirilirdi.
- 3 aprel – 5 iyun 2021-ci il tarixlərində İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutu tərəfindən potensialın artırılması istiqamətində maraqlanan şəxslər üçün online formatda İnstitutun İqtisadi modelləşdirmə və analitik təhlil şöbəsinin baş elmi işçisi Arzu Süleymanov tərəfindən “Google meet” platforması vasitəsilə təlimlər keçirilmişdir.
- 7-8 sentyabr 2021-ci il tarixlərində İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunda “Tədqiqat vasitələri və üsulları - yeni reallıqlar və rəqəmsal alətlər” mövzusunda 2 günlük seminar keçirilib. Seminarda təlimçilərin yeni reallıqlar və rəqəmsal alətlər, müasir tədqiqatlarda statistik proqram paketlərindən istifadənin üstünlükləri, gələcəyin sənaye sahələrinin inkişafı və s. mövzularda təqdimatları dinlənilib.

6. Elmi nəşrlər və ictimai məlumatlandırma

Elmi nəşrlər

İnstitutun əməkdaşlarının bilavasitə iştirakı ilə sahəvi məsələlər üzrə kitab, metodologiya, istifadəçi təlimatı hazırlanaraq, geniş oxucu kütləsinə təqdim edilmişdir. Bu nəşrlər içərisində qeyri-neft sektorunun inkişafına yardım göstərilməsi, ixracın artırılması, sahibkarlığın maarifləndirilməsi və gücləndirilməsi kimi istiqamətlər prioritetlik təşkil etmişdir.

“İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunda 2021-ci ilin I yarımilliyində yerinə yetirilmiş elmi-tədqiqat işlərinin referativ toplusu” hazırlanmış və məlumat və xidməti istifadə üçün Nazirliyin müvafiq şöbələrinə təqdim edilmişdir. “Azərbaycanda iqtisadi islahatların həyata keçirilməsi xüsusiyyətləri və problemləri” Elmi Əsərlər Toplusunun XXI buraxılışı elektron olaraq hazırlanmış və İnstitutun rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilmişdir. Həmçinin, İnstitutun elmlər doktoru proqramı üzrə dissertantı Ş.S.Məmmədovanın “Azərbaycanın milli sərvətində torpaq resursları və onun qiymətləndirilməsi istiqamətləri” mövzusunda tədqiqat işi və İnstitutun əməkdaşı Z.M.Nəcəfovun “İnnovasiya fəaliyyəti: beynəlxalq təcrübə və inkişaf” adlı monoqrafiyası nəşr olunmuşdur.

2021-ci il ərzində İnstitut əməkdaşlarının yerli və xarici jurnallarda olmaqla 13 məqaləsi, həmçinin beynəlxalq və yerli konfranslarda 8 konfrans materialı və tezisləri nəşr olunmuşdur.

7. Hesabat dövründə elmi əməkdaşlıq

- › 21-25 iyun 2021-ci il tarixlərində Avropa Təlim Fondu və UNESCO-nun birgə təşkilatçılığı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı, Beynəlxalq Əmək Təşkilatı və UNICEF-in dəstəyi ilə “Uzunmüddətli Biliklərə Yiyələnmə Sisteminin Qurulması: Rəqəmsal erada “yaşıl” iqtisadiyyat və inklüziv cəmiyyət üçün biliklər” mövzusunda Beynəlxalq Konfranslar Həftəsi keçirilib. Beynəlxalq Konfranslar Həftəsi çərçivəsində virtual formatda təşkil edilən tədbirlərdə İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunun əməkdaşları iştirak etmişdir. Tədbirin əsas məqsədi “yaşıl” iqtisadiyyat və inklüziv cəmiyyət üçün biliklər əldə edilməsi üzrə milli və beynəlxalq təcrübələrə əsaslanan sistemin yaradılması, COVID-19 pandemiyası zamanı insan kapitalının inkişafı, müxtəlif istiqamətlərdə aparılan təhlil və tədqiqatlar, o cümlədən kiçik və orta sahibkarlığa dəstək sahələrində gələcək əməkdaşlıq prioritetlərinin müəyyən edilməsi olmuşdur.
- › 22 iyun 2021-ci il tarixində “Azərbaycanda yol-nəqliyyat hadisələrinin sosial-iqtisadi zərəri və ictimai təsiri” mövzusunda onlayn formatda keçirilən seminarda Dünya Bankının Azərbaycanda yol-nəqliyyat hadisələrinin zərəri və təsirlərinin

qiymətləndirilməsinə dair apardığı araşdırmanın nəticələri təqdim olunub. Seminarda İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunun və digər qurumların nümayəndələri iştirak ediblər.

- › İnstitutun əməkdaşı 7 dekabr 2021-ci il tarixində İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (İƏT) İqtisadi araşdırmalar üzrə daimi idarə komitəsinin 6-cı və “İqtisadiyyat” jurnalının redaksiya heyətinin 5-ci onlayn iclaslarında iştirak etmişdir. İclasda iştirak etmişdir/ müzakirə olunacaq məsələlər sırasında Azərbaycanda İƏT-in Tədqiqat Mərkəzinin yaradılması ilə yanaşı, İƏT-in iqtisadi tədqiqat strategiyası, “İqtisadiyyat” jurnalının nəşr siyasəti, eləcə də İƏT-in illik İqtisadi Hesabatı müzakirə edilmişdir.
- › 8 dekabr 2021-ci il tarixində CAREC İnstitutunun İdarəetmə Şurasının (İŞ) 12-ci virtual iclasında İnstitutun əməkdaşı iştirak etmişdir.
- › 2021-ci il ərzində İnstitut əməkdaşları Biznes mühiti və beynəlxalq reytinglər üzrə Komissiyanın Texnologiya və innovasiyalar işçi qrupunun (*Arzu Hüseynova*), “Startup” şəhadətnaməsinin verilməsi üzrə Ekspertlər Şurasının (*Təranə Salıfova*), Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin elmi-metodoloji şurasının (*Əlvən Süleymanova*), Mikro, kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı ilə əlaqədar təhsil, elm, tədqiqat və dəstək layihələrinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə yaradılmış Ekspert Komissiyasının (*Elnur Ələkbərov*), “2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətqabiliyyətliliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində yaradılmış Müsahibə Komissiyasının (*Elnur Ələkbərov*), “Ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı məhsullarının standartlaşdırılması” üzrə (AZSTAND/TK31) (*Ülkər Salıfova*) və “Uyğunluğun qiymətləndirilməsi standartlaşdırma” üzrə Texniki Komitə”nin (AZSTAND/TK08) (*Nigar Ələsgərova*) işlərində iştirak etmişlər.

8. Mövcud vəziyyət

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 26 iyun tarixli 1382 nömrəli Fərmanı ilə İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutunun əsasında Nazirliyin tabeliyində “İqtisadi Elmi Tədqiqat İnstitutu” publik hüquqi şəxs və İnstitutun tabeliyində “Təlim Tədris Mərkəzi” publik hüquqi şəxs yaradılmışdır. Publik hüquqi şəxsə keçidlə əlaqədar İnstitutun nizamnaməsi, büdcə proqnozu, struktur və ştat cədvəli tərtib edilmişdir.

Həmçinin İnstitutda kargüzarlıq sistemi təkmilləşdirilmiş, daxili nəzarət qaydaları formalaşdırılmışdır. Yeni akademik yanaşma ortaya qoyulmuş, kadr potensialının artırılması istiqamətində mühüm işlər görülmüşdür. Növbəti il üçün beynəlxalq əməkdaşlıq istiqamətlərinin aspektləri müəyyən edilmişdir.